

Metodická příručka - Průvodce rozvojem leadershipu a měkkých dovedností ve třídě

YOUNG LEAD

Co-funded by
the European Union

I. ZAVEDENÍ

Žijeme ve stále rozmanitějším a propojenějším světě, což se nepochybně odráží ve vzdělávacím prostředí, kde se každý den setkáváme s rozmanitější populací studentů s různým zázemím a potřebami. Cílem této příručky je poskytnout **kontext** a základní nástroje nezbytné pro učitele, aby mohli lépe reagovat na vzdělávací realitu, ve které pracují. Konkrétně se zaměříme na zlepšení vzdělávacího a formačního procesu žáků, kteří pocházejí z řad migrantů a uprchlíků a poskytneme nápady, jak zlepšit integraci těchto studentů prostřednictvím rozvoje jejich **leadership schopností**, což vyžaduje školení v oblasti **měkkých dovedností** a **evropských hodnot**, které podrobně rozebereme v tomto průvodci.

Leadership (vedení lidí) hraje zásadní roli při vytváření inkluzivního prostředí tím, že umožňuje studentům stát se hybateli změny v rámci svých vzdělávacích komunit. Tím, že jim poskytujeme nástroje a příležitosti k rozvoji jejich vůdčích schopností, jsou vybaveni k tomu, aby hájili jejich potřeby a aktivně a smysluplně přispívali ke školnímu prostředí. K dosažení těchto vůdčích schopností je nutné nejprve zvládnout několik **měkkých dovedností**, jako je komunikace, empatie a řešení konfliktů, které jsou nezbytné pro efektivní spolupráci, zvládnání kulturních rozdílů a budování pozitivních vztahů mezi svými vrstevníky. Podporou těchto dovedností je posílena schopnost studentů vést inkluzivní iniciativy a usilovat o vytvoření spravedlivějšího a přívětivějšího vzdělávacího prostředí.

Kromě toho bude náš průvodce založen na **hodnotách EU**, které zahrnují respekt k lidské důstojnosti, svobodu, demokracii, rovnost, právní stát a respekt k lidským právům, což je zásadní pro podporu kultury začlenění a respektu ve vzdělávacích institucích. Povzbuzením studentů, aby si tyto hodnoty osvojili a uplatňovali je v každodenním životě, je podporováno školní klima, které oslavuje rozmanitost a zajišťuje, že se všemi studenty je zacházeno spravedlivě a důstojně.

Podpora leadershipu studentů, měkkých dovedností a hodnot EU v rozvoji vzdělávání přináší četné výhody. Zaprvé umožňuje studentům stát se aktivními a angažovanými lidmi ve svých vzdělávacích komunitách, čímž podporuje pocit sounáležitosti a posílení postavení mezi marginalizovanými skupinami. Rozvíjením vůdčích schopností mohou studenti ovlivňovat rozhodování, podporovat sociální spravedlnost a vytvářet pozitivní změny ve svém školním prostředí.

Za druhé, kultivace měkkých dovedností zvyšuje schopnost studentů spolupracovat, komunikovat a efektivně řešit problémy, což přispívá k harmoničtějšímu a ohleduplnějšímu školnímu klimatu. Tyto dovednosti jsou nejen nezbytné pro akademický úspěch, ale také připravují studenty čelit výzvám pracovní síly a konstruktivně přispívat společnosti.

A konečně, internalizace hodnot EU podporuje kulturu respektu, tolerance a rozmanitosti ve vzdělávacích institucích, z čehož mají prospěch všichni studenti tím, že vytváří inkluzivní a bezpečné vzdělávací prostředí.

2. VEDENÍ

2.1. Co je leadership?

Leadership je definován jako schopnost ovlivnit skupinu lidí k dosažení společného cíle. Jde nad rámec pouhého uplatňování autority, protože zahrnuje inspiraci, motivaci a vedení ostatních k dosažení společných cílů. Efektivní leader má nejen organizační a rozhodovací schopnosti, ale je také schopen jasně komunikovat, vzbuzovat důvěru a podporovat prostředí spolupráce a respektu.

Důležitým důvodem, proč byl leadership vybrán jako dovednost ke zlepšení u rizikových studentů z prostředí přistěhovaných rodin, jsou výzvy, kterým čelí v každodenním životě, a to jak ve školním prostředí, tak v kulturní a sociální sféře, aby nadále rozvíjeli všechny své kvality. Získání vůdčích dovedností neznamená žádný druh diktatury nebo osobního sobectví, ale umožňuje studentům, aby ve svém sociálním a akademickém prostředí nevystupovali jako druhořadí lidé, ale měli hlas při rozhodování, a tak odstranili jakékoli existující bariéry v rámci celého studentského kolektivu.

2.2. Výhody v rozvoji vzdělávání

Rozvoj leadership dovedností zahrnuje mnohem více než pouhé zlepšení inkluze nebo vytvoření pozitivního prostředí ve třídě. Zaměřuje se na emocionální pohodu, akademický výkon a schopnost čelit výzvám v rámci vzdělávacího prostředí i mimo něj.

Za prvé, rozvoj leadership dovedností posiluje rizikové studenty z řad migrantů tím, že je vybaví nástroji a zdroji, aby se stali aktivními činiteli změny v rámci svých školních komunit. Získáním dovedností, jako je efektivní komunikace, týmová práce, řešení problémů a rozhodování, mohou tito studenti pozitivně ovlivnit své vzdělávací prostředí, obhajovat své potřeby a podporovat začlenění a respekt mezi svými vrstevníky a učiteli.

Na druhé straně rozvoj leadership dovedností posiluje sebeúctu a sebevědomí těchto studentů a umožňuje jim překonávat bariéry a výzvy s větším **odhodláním** a **odolností**. Převzetím vedoucích rolí, ať už jako vedoucích zástupců třídy nebo aktivní účastníci ve školním prostředí se tito studenti cítí oceňováni a uznáváni za jejich přínos, což je motivuje k ještě většímu úsilí ve studiu a osobním rozvoji.

Pokud jde o inkluzivní aspekt, rozvoj leadership dovedností podporuje sociální integraci u těchto studentů tím, že usnadňuje jejich aktivní účast na životě školy a komunity.

Účastí na mimoškolních aktivitách, projektech komunitních služeb a programech mají tito studenti příležitost komunikovat se svými vrstevníky a rozvíjet pozitivní, podpůrné vztahy, které přispívají k jejich pocitu sounáležitosti a spojení se **vzdělávací komunitou**.

A konečně, rozvoj leadership dovedností studenty z přistěhovaleckých rodin připraví na to, aby čelili všem výzvám a příležitostem, které mohou nastat v jejich akademickém prostředí i mimo něj. Tím, že se tito studenti naučí vést, spolupracovat na projektech, řešit konflikty a činit informovaná rozhodnutí, získají dovednosti, které budou užitečné v jejich budoucím akademickém, profesním i osobním životě. To jim umožňuje stát se aktivními a odpovědnými občany oddanými své komunitě a společnosti jako celku. Stručně řečeno, rozvoj leadership dovedností mezi těmito studenty nejen prospívá jejich vlastnímu vzdělávacímu rozvoji, ale přispívá také k vytváření inkluzivnějšího, spravedlivějšího a silnějšího školního prostředí pro všechny studenty.

2.3. Jak rozvíjet leadership

Leadership zahrnuje soubor získaných dovedností, které jednotlivcům poskytují základní nástroje, jako je **efektivní komunikace**, **empatie** a **řešení konfliktů**. Vzdělávání studentů v oblasti leadershipu zahrnuje řešení prostřednictvím těchto nástrojů, které nejsou ničím jiným než souborem měkkých dovedností. I když existuje mnoho měkkých dovedností, pouze některé úzce souvisejí s rozvojem leadershipu, jak uvidíme níže.

Posilování specifických dovedností u žáků, jako je **komunikace** a **empatie**, je pro učitele z didaktického hlediska mnohem lépe zvládnutelné než přímé řešení celkového konceptu leadershipu. Je také důležité vzít v úvahu metodologii kterou je třeba při jejich vývoji dodržovat. Pokud je cílem podporovat tyto dovednosti inkluzivně, nedávalo by smysl vyloučit ostatní studenty, kteří neodpovídají profilu znevýhodněných studentů. Zapojit by se měli všichni studenti a učit se jeden od druhého. V tomto smyslu je z didaktického přístupu zásadní navrhování skupinových aktivit, které integrují diskurzivní dynamiku a reflexi.

Vytvářením prostředí pro spolupráci, kde se všichni studenti cítí oceňováni a respektováni, je podporována interakce a výměna nápadů mezi vrstevníky, což přispívá ke komplexnímu rozvoji **měkkých dovedností**, včetně těch, které jsou spojeny s leadershipem. Vzniká tak bohatý učební prostor, kde mohou studenti kultivovat svůj vedoucí potenciál a zároveň posilovat svou schopnost **efektivně komunikovat**, rozumět emocím ostatních a konstruktivně **řešit konflikty**.

3. MĚKKÉ DOVEDNOSTI

3.1. Definice a význam měkkých dovedností

Hewitt (2006) popisuje **měkké dovednosti** jako v podstatě interpersonální (netechnické, nehmotné) osobnostní rysy, které určují sílu jedince jako **leadera, posluchače, vyjednavče a zprostředkovatele konfliktů**. Na druhou stranu Collins Dictionary (2014) definuje pojem měkké dovednosti jako „žádoucí vlastnosti pro určité formy zaměstnání, které nezávisí na získaných znalostech: zahrnují **zdravý rozum**, schopnost jednat s lidmi a **pozitivní a flexibilní postoj**.”

Existuje mnoho definic měkkých dovedností, ale většina se podle Blanca (2009) shoduje ve zdůraznění jejich inkluzivní schopnosti a jejich **významu pro zaměstnatelnost**. Tyto dovednosti umožňují jednotlivcům, aby se efektivně přizpůsobili svému prostředí, využili co nejvíce příležitostí, zdůraznili své silné stránky a překonali výzvy. Kromě toho se společnosti v současné době zaměřují na získávání měkkých dovedností u kandidátů, hledání schopností komunikace, leadership a řešení problémů v procesech výběru zaměstnanců.

Význam měkkých dovedností ve vzdělávacím kontextu spočívá v jejich schopnosti zlepšit holistické učení studentů. Rozvíjením těchto dovedností studenti nejen zlepšují své akademické výsledky, ale také získávají nástroje, jak čelit výzvám každodenního života a práce. Měkké dovednosti navíc podporují **začlenění** a **respekt k rozmanitosti**, podporují lepší spolupráci a obohacují školní prostředí. Tyto dovednosti se stávají ještě významnějšími u studentů ohrožených migrací, poskytují jim vlastnosti, které usnadňují jejich sociální, akademické a profesní začlenění, a také jim dávají schopnost být hlavními aktéry v jejich adaptaci na prostředí.

3.2. Obecné tipy pro implementaci a výuku

Ve specifickém případě přistěhovalých studentů je zásadní přijmout pedagogické přístupy, které uznávají a oceňují jejich jedinečné zkušenosti a potřeby. K tomu slouží strategie jako:

- Podpora inkluzivního a podpůrného prostředí, kde jsou respektovány kulturní a jazykové rozdíly migrujících studentů.
- Integrace praktických činností a smysluplných vzdělávacích zkušeností, které studentům umožňují rozvíjet měkké dovednosti v kontextech, které jsou pro ně relevantní. Učení o fiktivních situacích vzdálených realitě, ve které žijí, a problémech, kterým mohou pravděpodobně čelit, je k ničemu.
- Poskytování konstruktivní zpětné vazby a příležitostí k reflexi, které studentům pomohou identifikovat a zlepšit jejich měkké dovednosti. Komunikace mezi studenty a učiteli je zásadní, stejně jako sebehodnocení samotnými studenty, aby se zamysleli nad tím, co se učí, proč a za jakým účelem.

- Podpora spolupráce a týmové práce mezi přistěhovalými studenty a jejich vrstevníky, což podporuje výměnu nápadů a budování pozitivních vztahů. K tomu je nezbytné, aby většina aktivit byla skupinová a zahrnovala nejen studenty, na které se projekt primárně zaměřuje, ale všechny studenty.
- Nabídnout emocionální a sociální podporu těmto studentům a uvědomit si další výzvy, kterým mohou čelit kvůli své migrační situaci. Význam emocionálního aspektu je stále více zohledňován, zejména při výuce měkkých dovedností, zejména při rozvoji komunikace, empatie nebo řešení problémů.

Upřednostněním rozvoje měkkých dovedností u těchto znevýhodněných studentů se nejen posílí jejich vůdčí schopnost a integrace do školní komunity, ale také se přispěje k jejich dlouhodobému akademickému a osobnímu úspěchu.

Ze široké škály dostupných měkkých dovedností jsme vybrali ty, které považujeme za nezbytné pro rozvoj leadershipu. Patří mezi ně: efektivní komunikace, týmová práce, sebeúcta a sebevědomí, řešení konfliktů, odolnost, empatie, organizace a rozhodování.

3.3. Komunikace

Měkká dovednost komunikace se týká schopnosti jasně a efektivně vyjadřovat myšlenky, myšlenky a emoce a také aktivně naslouchat druhým. Je zásadní pro rozvoj leadershipu u studentů z řad migrantů, protože jim umožňuje navazovat smysluplná spojení, budovat pozitivní vztahy a překonávat jazykové a kulturní bariéry v jejich školním a sociálním prostředí.

Efektivní komunikace je zvláště důležitá, protože studentům pomáhá začlenit se do školní komunity, aktivně se podílet na školních aktivitách a hájit jejich práva a potřeby. Navíc jim poskytuje nástroje pro konstruktivní řešení konfliktů a pro úspěšné vedení skupinových projektů a aktivit.

Pro implementaci komunikačních dovedností ve třídě je důležité:

- Podporujte inkluzivní a respektující prostředí, kde je oceňována jazyková a kulturní rozmanitost migrujících studentů.
- Poskytněte příležitosti k procvičování ústního a písemného projevu v různých kontextech a situacích.
- Učte techniky aktivního naslouchání, jako je kladení otevřených otázek a projevování opravdového zájmu o názory a zkušenosti ostatních.
- Poskytujte konstruktivní zpětnou vazbu ke komunikaci studentů, zdůrazněte jejich silné stránky a poskytněte návod ke zlepšení.
- Podporujte skupinové aktivity, které vyžadují efektivní komunikaci mezi studenty, jako jsou skupinové projekty, debaty a simulace hraní rolí.
- Zapojte využívání multimédií a technologií ke zlepšení komunikačních dovedností studentů, zejména těch s jazykovými bariérami.

Rozvoj komunikačních dovedností u studentů z řad migrantů přispěje nejen k posílení jejich leadershipu ve třídě i mimo ni, ale také k podpoře jejich integrace a aktivní účasti ve společnosti.

3.4. Týmová práce

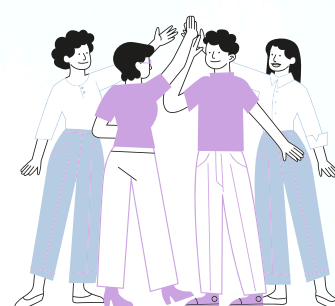
Měkká dovednost týmové práce se týká schopnosti efektivně spolupracovat s ostatními za účelem dosažení společných cílů, využití individuálních silných stránek a respektování rozdílů. Je zásadní pro rozvoj leadershipu, protože znevýhodněným studentům umožňuje budovat pozitivní vztahy, učit se důvěřovat druhým a rozvíjet sdílené vedoucí schopnosti.

Týmová práce je zvláště důležitá, protože jim poskytuje příležitost podělit se o své zkušenosti, znalosti a jedinečné dovednosti, čímž přispívá ke společnému úspěchu skupiny. Navíc je učí vážit si rozmanitosti a konstruktivně řešit konflikty, což jsou základní dovednosti pro inkluzivní leadership v multikulturním prostředí.

Rozvoj týmových dovedností u ohrožených studentů z řad migrantů posiluje jejich schopnost sdíleného leadershipu a podporuje jejich integraci i aktivní zapojení do školního a společenského života.

Následující pokyny lze považovat za podporu týmové práce ve třídě:

- Navrhujte činnosti a projekty, které vyžadují spolupráci a výměnu nápadů mezi studenty, podporující spravedlivou účast a sdílení odpovědnosti.
- Naučte efektivní komunikaci, řešení konfliktů a rozhodovací dovednosti v kontextu týmové práce, poskytování nástrojů a strategií k překonání překážek a dosažení dohod.
- Podporujte reflexi a sebehodnocení výkonu skupiny, zdůrazněte dosažené úspěchy a identifikujte oblasti pro zlepšení.
- Podporovat začlenění a rovné příležitosti ve všech činnostech týmové práce a zajistit, aby se každý student cítil oceňován a respektován.

3.5. Sebeúcta a sebevědomí

Měkká dovednost sebeúcty a sebevědomí zahrnuje pozitivní vnímání sebe sama a víru ve vlastní schopnosti čelit výzvám a dosahovat cílů. V kontextu znevýhodněných studentů je tato dovednost nezbytná pro jejich rozvoj leadershipu, poskytuje jim jistotu a sílu nezbytnou k překonání překážek a slouží jako inspirativní příklad pro ostatní.

Pro studenty z řad migrantů jsou sebeúcta a sebevědomí obzvláště důležité, protože jim pomáhají překonávat kulturní a jazykové bariéry, čelit odmítání a diskriminaci a rozhodným způsobem hájit jejich práva a potřeby. Tyto vlastnosti jim navíc umožňují zaujmout pozitivní postoj k učení a osobnímu růstu, což jsou základní aspekty efektivního leadershipu. To vše přispívá k posílení jejich osobní vůdčí schopnosti a umožňuje jim dosáhnout svého plného potenciálu ve třídě i mimo ni.

Ke zlepšení sebeúcty a sebevědomí ve třídě jsou navržena následující doporučení:

- Poskytněte příležitosti k úspěchu a uznání stanovením dosažitelných cílů a oslavou úspěchů.
- Učte pozitivní myšlení a odolnost a pomáhejte studentům čelit výzvě s optimistickým a vytrvalým přístupem.
- Podporujte aktivní účast a rozhodování, umožněte studentům převzít kontrolu nad svým učením a přispět k rozvoji školní komunity.
- Nabízejte konstruktivní zpětnou vazbu a povzbuzujte k sebereflexi, což pomáhá studentům identifikovat a překonat pochybnosti a obavy, které o sobě mohou mít.
- Vytvořte příjemné prostředí pro studenty, aby mohli vyjádřit své emoce, a podpořte důvěru jak mezi studenty, tak s učitelem.

3.6. Řešení konfliktů

Řešením konfliktů se rozumí schopnost efektivně zvládat napjaté nebo nepříjemné situace mezi jednotlivci nebo skupinami a hledat řešení, která uspokojí potřeby všech zúčastněných stran. Je zásadní pro rozvoj leadershipu, protože umožňuje konstruktivně zvládat kulturní, jazykové a osobní rozdíly a podporuje soudržnost a porozumění v jejich školním a sociálním prostředí. Umožňuje také převzít aktivní a reflektivní roli v konfliktech a v důsledku toho rozvíjet asertivitu.

Řešení konfliktů je zvláště důležité pro znevýhodněné studenty, kteří mohou čelit problémům kvůli svému původu a rozmanitosti zkušeností a pohledů, které s sebou přinášejí. Tím, že se tito studenti učí řešit konflikty pokojně a s respektem, posilují svou vůdčí schopnost tím, že se stávají účinnými prostředníky a podporovateli harmonie a spolupráce ve své komunitě.

Při zvažování implementace této měkké dovednosti ve třídě je užitečné zvážit následující návrhy:

- Navrhněte skupinové aktivity, jako jsou debaty, fiktivní dramatizace nebo hry na hraní rolí, kde jsou studentům prezentovány hypotetické problémy nebo konflikty, aby je řešili uctivým a reflektujícím způsobem.
- Učte techniky efektivní komunikace a aktivního naslouchání, pomozte studentům jasně vyjádřit své názory a porozumět obavám ostatních.

- Podporujte empatii a vzájemné porozumění, povzbuzujte studenty, aby se vžili do situace ostatních a zvažili různé potřeby a perspektivy.
- Učte vyjednávání a strategie spolupráce, které studentům umožní nacházet kreativní a vzájemně prospěšná řešení k řešení konfliktů.
- Modelujte a posilujte pozitivní chování při řešení konfliktů, rozpoznávejte a oslavujte snahu studentů konstruktivně řešit konflikty.

Rozvíjení dovednosti řešení konfliktů u těchto studentů podporuje jejich leadership tým, že jim umožňuje čelit výzvám pozitivně a budovat pevné a respektující vztahy ve školní komunitě i mimo ni.

3.7. Odolnost

Odolnost je schopnost přizpůsobit se a zotavit se z obtížných situací, překonávat nepřízeň osudu a růst z nich. V kontextu rozvoje leadershipu hraje odolnost u studentů klíčovou roli při pomoci čelit výzvám, které mohou nastat kvůli jejich migrační situaci, jako je adaptace na nové prostředí, učení se novému jazyku nebo překonávání kulturních a sociálních bariér.

Odolnost umožňuje těmto studentům udržet si pozitivní a proaktivní přístup k obtížím, hledat kreativní řešení a zůstat zaměřeni na své cíle navzdory překážkám, na které mohou na své cestě narazit. Kromě toho jim pomáhá rozvíjet větší sebevědomí a sebeúctu, což jsou základní prvky pro odhodlané vedení a motivování ostatních k pohybu vpřed.

Chcete-li implementovat odolnost ve třídě, lze zvážit následující pokyny:

- Učte dovednosti zvládání stresu a techniky zvládání stresu, které studentům pomáhají zvládat negativní emoce a nacházet zdravé způsoby řešení problémů.
- Podporujte růstové myšlení a povzbuzujte studenty, aby vnímali výzvy jako příležitosti k učení a osobnímu růstu.
- Poskytněte vzory a příklady odolných jedinců, kteří překonali podobné strasti, abyste studenty inspirovali a ukázali, že je možné překonat obtíže.
- Podporujte praktikování zdravých návyků, jako je fyzické cvičení, vyvážená strava a přiměřený odpočinek, abyste posílili odolnost studentů.

3.8. Empatie a emoční management

Měkká dovednost empatie a emočního managementu se týká schopnosti porozumět a sdílet pocity a zkušenosti druhých, stejně jako vhodně zacházet s vlastními emocemi. V kontextu rozvoje leadershipu je tato dovednost zásadní pro podporu začlenění, spolupráce a emocionální pohody ve školním prostředí.

Empatie a emoční řízení umožňují těmto studentům skutečně se spojit se svými vrstevníky a učiteli, což usnadňuje navazování pozitivních vztahů a týmové práce. Navíc jim pomáhá efektivně zvládat stres a úzkost související s výzvami, kterým čelí, což jim umožňuje soustředit se na své cíle a vést s klidem a sebedůvěrou.

Následující pokyny lze považovat za podporu empatie a emočního řízení ve třídě:

- Učte aktivnímu naslouchání a dovednostem empatie, které studentům pomohou porozumět potřebám a obavám svých vrstevníků a empaticky reagovat. Emoce se primárně vyjadřují prostřednictvím komunikace, proto je životně důležité rozvíjet reflexivní naslouchání, které je schopné porozumět za hranicemi slov.
- Poskytněte nástroje a strategie pro emoční management, jako je hluboké dýchání, pozitivní vizualizace a zdravé vyjadřování emocí. Relaxační a dramatizační aktivity mohou být velmi užitečné pro zvládání a pochopení nepříznivých i pozitivních emocí.
- Podporujte emocionální sebeuvědomění tím, že budete studenty povzbuzovat, aby identifikovali a přemýšleli o svých vlastních emocích a o tom, jak tyto emoce ovlivňují jejich jednání a vztahy s ostatními.
- Nabídněte příležitosti k nácviku empatie a emočního zvládání v situacích konfliktu nebo stresu, poskytněte podporu a leadership k jejich konstruktivnímu řešení.

Empatie a emocionální management posilují leadership tým, že studentům umožňují efektivně navazovat vztahy s ostatními, zvládat výzvy s odolností a vést se soucitem a citlivostí vůči potřebám své komunity.

3.9. Organizace a rozhodování

Když mluvíme o organizaci a rozhodování, máme na mysli schopnost efektivně plánovat a strukturovat aktivity, stejně jako dovednost vyhodnocovat možnosti a činit efektivní rozhodnutí. Je zásadní pro rozvoj leadershipu, protože umožňuje efektivně řídit svůj čas a zdroje, přijímat informovaná rozhodnutí a vést s jasností a odhodláním.

Organizace a rozhodování jsou zvláště důležité pro studenty z řad migrantů, kteří mohou čelit dalším problémům v důsledku svého původu a potřeby přizpůsobit se novému školnímu a kulturnímu prostředí. Rozvíjením těchto dovedností studenti získávají nástroje k překonávání překážek, dosahování cílů a úspěšného vedení projektů a aktivit ve své komunitě.

Pro implementaci organizace a rozhodování ve třídě lze postupovat podle následujících pokynů:

- Poskytněte příležitosti k procvičování rozhodování v situacích reálného života, jako jsou projekty ve třídě nebo řešení každodenních problémů. Vytváření rozvrhu, agendy nebo sledování kalendáře třídy mohou být příkladem těchto aktivit.

- Učte analytické a hodnotící dovednosti, pomozte studentům zvážit různé možnosti, předvídat důsledky a činit informovaná rozhodnutí.
- Podporujte autonomii a odpovědnost, povzbuzovat studenty, aby převzali kontrolu nad svými činy a přijali důsledky svých rozhodnutí.
- Poskytujte podporu a vedení, nabízejte konstruktivní zpětnou vazbu a praktické rady ke zlepšení organizačních a rozhodovacích dovedností studentů.

4. EVROPSKÉ HODNOTY

4.1. Definice a význam evropských hodnot

Hodnoty Evropské unie zahrnují soubor principů, které jsou základem soudržnosti a pokroku členských států v rámci EU. Mezi tyto hodnoty podle **článku 2** Smlouvy o Evropské unii patří respekt k **lidské důstojnosti**, **svoboda**, **demokracie**, **rovnost**, **právní stát** a respekt k **lidským právům**, včetně práv příslušníků **menšin**. Jsou zakotveny ve smlouvách o založení Evropské unie a tvoří základ jejího právního a politického rámce.

V kontextu rozvoje leadership dovedností, je prvořadé pochopení a internalizace hodnot EU. Tyto hodnoty slouží nejen jako etické pokyny, ale také jako katalyzátory osobního růstu a sociální integrace. Vštěpováním těchto hodnot pedagogové umožňují studentům, aby se stali aktivními účastníky ve svých komunitách, a podporují pocit sounáležitosti a odpovědnosti. Navíc tím, že přijmou hodnoty EU, studenti získají potřebné nástroje pro orientaci v různých kulturních krajinách, podporu tolerance, empatie a spolupráce.

4.2. Obecné tipy pro implementaci a výuku

Tím, že se zaměřujeme především na znevýhodněné studenty z řad migrantů, musíme věnovat zvláštní pozornost používání pedagogických přístupů, které uznávají a oceňují jejich potřeby a jsou co nejdělejší jejich realitě, a zároveň začleňují **kontextualizovanou dynamiku** v jejich prostředí, aby to pro ně mělo **velký význam**. Chceme-li toho dosáhnout, je třeba ve třídě dodržovat několik pokynů:

- **Kultivujte kulturu inkluзивity:** Vytvořte prostředí třídy, kde je každý hlas ceněn a respektován. Podporujte otevřený dialog a oslavujte rozmanitost jako zdroj příležitostí a nikdy jako nevhodu.
- **Podporujte kritické myšlení:** Povzbudte studenty, aby kriticky analyzovali sociální normy a postavili se jakékoli formě diskriminace. Poskytujte příležitosti k debatám a úvahám o otázkách souvisejících s lidskými právy a sociální spravedlností, vytvářejte fiktivní situace, které vyžadují vnitřní i vnější debatu.
- **Podporujte empatii a solidaritu:** Zapojte studenty do činností, které podporují empatii vůči lidem z různých prostředí. Podporujte akty solidarity a spolupráce v rámci třídy a komunity jako celku.

- **Zkušenostní učení:** Použijte příklady ze skutečného života a případové studie k ilustraci důležitosti hodnot EU v každodenních situacích. Povzbudte studenty, aby tyto hodnoty uplatňovali ve svých interakcích s ostatními a ve svých rozhodovacích procesech.
- **Modelování rolí:** Jděte příkladem tím, že svým vlastním chováním a interakcí prokázujete, že stojíte za hodnotami EU. Staňte se mentorem a obhájcem studentů a poskytněte jim vedení a podporu, když čelí výzvěm.
- **Projekty založené na spolupráci:** Usnadněte společné projekty, které vyžadují, aby studenti spolupracovali na společných cílech. Zdůrazněte důležitost týmové práce, komunikace a vzájemného respektu pro dosažení sdílených cílů.
- **Zapojení komunity:** Povzbudte studenty, aby se zapojili do svých místních komunit prostřednictvím dobrovolnictví a občanské účasti. Poskytněte studentům příležitosti, aby pozitivně přispěli společnosti a změnili životy ostatních.

Dále představíme evropské hodnoty, které považujeme za nejrelevantnější pro rozvoj leadershipu u studentů. Tyto hodnoty jsou: demokracie, rovnost, lidská důstojnost, svoboda, lidská práva a občanská angažovanost a participace.

4.3. Demokracie

Evropská hodnota demokracie odkazuje na základní princip vládnutí, v němž politická moc spočívá v lidech, kteří se podílejí na rozhodování prostřednictvím svobodných a spravedlivých voleb. Tento aspekt, když je začleněn do třídy, zdůrazňuje význam demokracie v každodenním rozhodování ve třídě a také jako prostředek k zastoupení a hlasu v záležitostech týkajících se třídy a společnosti samotné. Je zásadní pro rozvoj dovedností leadershipu u studentů, protože jim poskytuje příležitost aktivně se zapojit do společnosti, podporuje respekt k rozmanitosti a podporuje rovné příležitosti.

Demokracie nabízí studentům možnost vyjádřit své názory, bránit svá práva a přispívat k obecnému dobru, což jim pomáhá rozvíjet vůdčí schopnosti, jako je efektivní komunikace, vyjednávání a řešení konfliktů. Navíc je učí hodnotě občanské angažovanosti a občanské odpovědnosti, což jsou základní aspekty demokratického leadershipu.

Prosazováním hodnoty demokracie u znevýhodněných studentů je jejich leadership posílen tím, že je zmocňuje k aktivní a odpovědné účasti ve společnosti a povzbuzuje je, aby se stali angažovanými občany při budování spravedlivějšího světa.

Chcete-li uplatnit hodnotu demokracie ve třídě, lze se řídit následujícími pokyny:

- Podporovat demokratické a participativní prostředí, kde jsou respektovány názory a práva všech studentů bez ohledu na jejich původ nebo migrační status.
- Podporovat občanské vzdělávání a porozumění demokratickým principům a hodnotám prostřednictvím aktivit, jako jsou debaty, volební simulace a diskuse o aktuálních problémech.
- Podporujte aktivní účast studentů na životě školy tím, že jim nabídnete příležitosti zapojit se do komunitních projektů, studentských klubů a orgánů studentské samosprávy.
- Učte kritické myšlení a analytické dovednosti, pomáháte studentům objektivně vyhodnotit různé možnosti a činit informovaná rozhodnutí v demokratickém kontextu.

4.4. Rovnost

Rovnost se týká zásady spravedlivého a spravedlivého zacházení se všemi jednotlivci bez diskriminace na základě pohlaví, etnického původu, náboženství nebo jiných osobních charakteristik. Je nezbytný pro rozvoj leadershipu, protože poskytuje příležitost zapojit se do společnosti na rovných základech, podporuje rozmanitost a začlenění a podporuje pocit sounáležitosti a vzájemného respektu.

Rovnost nabízí studentům možnost plně rozvinout svůj potenciál bez ohledu na jejich původ nebo situaci, což jim pomáhá budovat silnou identitu a posilovat jejich sebeúctu a sebevědomí. Navíc je učí vážit si rozmanitosti a spolupracovat s lidmi z různých prostředí a zkušeností, což jsou základní dovednosti ve stále více globalizovaném a multikulturním světě.

Některé doporučení pro práci na rovnosti ve třídě jsou:

- Začlenit do školních osnov obsah, který se zabývá otázkami rovnosti a rozmanitosti a podporuje respekt a přijímání rozdílů.
- Učte efektivní komunikaci a dovednosti při řešení konfliktů, pomozte studentům zapojit se do konstruktivního dialogu o otázkách souvisejících s rovností a spolupracovat při hledání řešení.

4.5. Lidská důstojnost

Lidská důstojnost se týká uznání a přirozené úcty k lidskému stavu všech jednotlivců bez ohledu na jejich původ, sociální postavení, pohlaví, sexuální orientaci, náboženství nebo jakoukoli jinou charakteristiku. Tato evropská hodnota poskytuje morální a etický základ nezbytný k podpoře vzájemného respektu, rovnosti práv a sociální spravedlnosti v jejich školním prostředí i mimo něj.

Lidská důstojnost nabízí studentům možnost potvrdit svou hodnotu jako lidské bytosti a vyžadovat respekt a důstojnost, kterou si zaslouží, což jim pomáhá rozvíjet silnou sebeúctu a asertivně hájit svá práva a potřeby.

Několik tipů, jak vnést tuto evropskou hodnotu do výuky:

- Poskytovat příležitosti k zamyšlení a dialogu o otázkách lidské důstojnosti a k vyjádření různých názorů a pohledů.
- Podporovat etické a odpovědné vedení, povzbuzovat studenty, aby jednali bezúhonně, empaticky a hájili práva a důstojnost všech členů komunity.

4.6. Svoboda

Evropská hodnota svobody se vztahuje k základnímu právu jednotlivců jednat, vyjadřovat se a rozhodovat podle své vlastní vůle, pokud to nezasahuje do práv druhých. Je zásadní pro rozvoj leadershipu u studentů, protože jim poskytuje autonomii a zmocnění nezbytné k hledání příležitostí, prosazování svých cílů a hájení svých práv v novém a náročném prostředí.

Svoboda nabízí možnost vyjadřovat své názory, praktikovat své náboženství, účastnit se kulturních a politických aktivit a zvolit si vlastní životní cestu, což jim pomáhá rozvíjet silnou identitu a posilovat jejich sebeúctu a sebevědomí.

Svobodu lze ve třídě pěstovat zvážením následujících tipů:

- Pracujte na toleranci ve všech jejích aspektech, seznamte se s rozmanitostí existující v našem evropském společenství a příležitostmi, které nabízí při uplatňování svobody.
- Vytvářejte atmosféru respektu a tolerance, kde jsou přijímány všechny typy názorů a etického chování a je přijímána rozmanitost ve všech jejích projevech.
- Učte kritické myšlení a analytické dovednosti, pomozte studentům objektivně vyhodnotit různé možnosti a činit informovaná rozhodnutí s naprostou svobodou.
- Poskytujte informace a zdroje o základních právech a svobodách, aby studenti mohli účinně bránit svá práva i práva druhých.

4.7. Lidská práva

Lidská práva jsou přirozená práva všech jednotlivců bez ohledu na jejich národnost, etnický původ, náboženství, pohlaví nebo jiné podmínky. Poskytují morální a právní základ pro obranu důstojnosti, svobody a rovnosti v jakémkoli prostředí.

Lidská práva nabízejí studentům příležitost domáhat se svých práv a uplatňovat je, stejně jako požadovat spravedlnost a ochranu proti diskriminaci a zneužívání. Porozuměním a oceněním svých práv mohou studenti posílit svou sebeúctu a sebevědomí, rozvíjet větší sebevědomění a povědomí o svém okolí a stát se leadery zasazujícími se o sociální spravedlnost a rovné příležitosti.

Chcete-li uplatnit hodnotu lidských práv ve třídě, lze se řídit následujícími pokyny:

- Zavést do školního vzdělávacího programu základní pojmy lidských práv s využitím zdrojů a materiálů přizpůsobených věku žáků, které jsou přizpůsobeny úrovni porozumění studentů.
- Poskytněte emocionální podporu a vedení studentům, kteří mohou čelit porušování svých práv, tím, že jim poskytnete informace o dostupných zdrojích a mechanismech postupu při porušování lidských práv.

4.8. Občanská angažovanost a participace

Občanská angažovanost a participace znamená aktivní zapojení občanů do veřejného života a rozhodování v rámci jejich komunity. Je zásadní pro rozvoj leadershipu u studentů, protože jim poskytuje příležitost uplatnit svůj hlas, přispět k sociální změně a rozvíjet efektivní vůdčí schopnosti.

Občanská angažovanost a participace nabízí studentům možnost být vyslyšeni, ovlivnit politiky a programy, které ovlivňují jejich životy, a spolupracovat s ostatními na řešení problémů a výzev komunity. Aktivní účastí na občanských aktivitách studenti posilují svůj pocit sounáležitosti, posilují své sebevědomí a stávají se činiteli pozitivních změn ve svém okolí.

Chcete-li realizovat hodnotu občanské angažovanosti a participace ve třídě, lze se řídit následujícími pokyny:

- Zavádět témata občanské participace a občanské odpovědnosti do školního vzdělávacího programu na relevantních příkladech a praktických činnostech.
- Poskytněte studentům příležitosti zapojit se do občanských aktivit, jako jsou debaty, studentské volby, projekty veřejně prospěšných prací a informační kampaně.
- Nabídněte školení a zdroje, které studentům pomohou rozvíjet komunikaci, týmovou práci, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, které jsou klíčové pro efektivní leadership.

5. BIBLIOGRAFIE

Bermúdez, M., Montaña, M., & Santillan, V. (2011). Pedagogická praxe a rozvoj intelektových dovedností v profesní přípravě podle kompetencí. *Vzdělávací obzory*, 16(2), 43-56.

White, A. (2009). *Rozvoj a hodnocení kompetencí ve vysokoškolském vzdělávání*. Madrid: Narcea S.A. Edice.

Blaszcynski, C., & Green, D. (2012). Efektivní strategie a aktivity pro rozvoj měkkých dovedností Část 1. *Časopis aplikovaného výzkumu pro Business Instruction*, 10(1). 1.

Collinsův slovník. (25. de Agosto de 2014). Definice měkkých dovedností. Převzato z <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/soft-skills?showCookiePolicy=true>.

Hewitt. (2006). 9 měkkých dovedností pro úspěch. Převzato z http://www.askmen.com/money/career_100/121_career.html.

Schulz, B. (2008). Význam měkkých dovedností: Vzdělávání přesahující akademické znalosti. *NAWA Journal of Language and Communicatio*, 2 (vydání 1), 146-154.

Smlouva o Evropské unii. (n.d.). Článek 2. Převzato z https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF

**Co-funded by
the European Union**

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a názory jsou však pouze názory autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory Evropské unie nebo Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za ně nemohou nést odpovědnost.